

OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posilať predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— „ 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Ľudoví kandidáti a volebné ukrutnosti.

Na Horniakoch s malou výnimkou všade zví-
 fazili liberálni kandidáti. Toto skvelé vífaz-
 stvo liberalismu
 sme predvídali;
 vedeli sme, že
 slovenskí voličia
 zostanú verní tej
 strane, ktorú už
 20 rokov podpo-
 rovali a ktorá tak
 obozretne a tak
 prospešne riadi
 záležitosti krajín-
 ské, že si nielen
 tu doma získala
 lásku a oddanosť
 skoro celého oby-
 vateľstva, lež
 vydobila si vše-
 obečnú úctu aj
 za hranicami
 krajiny.

S našej strany
 nebáli sme sa ani
 okamih, žeby li-
 berálni kandidáti
 v najviac okre-
 soch nezvífazili,
 liberálna strana
 je o mnoho lepšie
 zapísaná v srd-
 ciach slovenské-
 ho ľudu, než aby
 tenže, keď príde
 k lámaniu chleba,
 kandidátov jej
 opustil, zostal ne-
 verným zástav-
 ám liberalismu.
 S našej strany
 len preto sme

hľadeli s istou obavou v ústrety volbám, že sme
 videli nesvedomité huckania ľudovej strany. Ta-

kéto huckania sa veľmi hodia k tomu, aby ná-
 ruživosti ľudu zobudily. A to dobre vieme, že čo

sú v stave ná-
 huckané, náru-
 živé massy ľudu
 spravíť. Zobu-
 dená náruživosť
 zatemní chladný
 rozum, a kde
 viac rozum ne-
 riadi kroky člo-
 veka, tam sa
 vždy prestupujú
 hranice zákona,
 udávajú sa smu-
 tné výtrznosti, pri
 ktorých nejedna
 rodina ztratí
 svojho otca.

Liberálna vlá-
 da všetko možné
 vykonala, aby pri
 voľbách predišla
 výtrznostiam. V
 najviac okresoch
 vojsko udržiava-
 valo poriadok a
 tomuto možno
 ďakovať, že sa
 voľby previedly
 bez krvepreliatia.
 Ľudári dosť fa-
 natisovali, dosť
 huckali ľud, ale
 vojsko a admi-
 nistratívni úrad-
 níci udržiavali ho
 v istých hrani-
 ciach. Ľudári sa
 nazdali, že sa
 vláda bude so

Malá gazdiná

založenými rukami dívať na huckanie a pod-
 paľovanie ich, že im zbabele prepustí pole čin-

ností a utiabne sa niekam do kúta. Vláda ale spravila protivu tohoto. Všeobecnú občiansku slobodu v ničom nehatila. Kandidáti ľudovej strany smele vydržovali po jednotlivých obciach svoje programné reči; ľud nikto neprekážal v tom, aby vypočúval program všetkých kandidátov; kortešačky nehatene sa prevádzaly pokiaľ nebola bezpečnosť osoby a majetku ohrozená. To už ale len nikto nemôže žiadať od vlády, aby vtedy, keď vidí, že je ľud falšnými heslami zavedený, sfanatizovaný, nahuckaný natoľko, že viac jasne nevidí, jasne nechápe stav vecí, ba hotový je nárúživostiam svojim úzdu popustiť a pášou bojovať: aby vtedy neporobila všetky potrebné poriadky k ochrane ohrozenej osobnej a majetkovej slobody iného smýšľania občanov.

Tieto huckaním ľudárov zapríčinené poriadky vláda neuviedla tým cieľom, aby nimi hatila slobodu občiansku, alebo slobodné prevádzanie najkrajšieho občianskeho práva, lež preto, aby nimi zamedzila výtrznosti, čo bolo jej povinnosťou.

Ľudári nechcú nahliadnuť, že upotrebenie vojska pri voľbách bolo nevyhnutne potrebné v záujme všeobecného pokoja a osobnej bezpečnosti všetkých občanov vlasti. Oni v tom vidia len násilie vlády. Keby sa tak ale vláda nebola postarala dostatočne o zabezpečenie poriadku a voľbište bolo by bývalo zbrodené krvou voličov, na koho by boli ľudári vinu skladali, však tiež len na vládu? Bolo by to bývalo kriku, že jak naničhodná je tá vláda, že dovoľí pokojných občanov vraždiť.

Ale ani v tom páde by ľudári neboli mali nič proti vojsku, keby boli — jako o tom snivali — na celom Hornom vidieku zvíťazili. Výsledok volieb im ale ukázal, že veru majú veľmi málo prívržencov, zvlášte medzi rozšafnými voličmi. Vodcov ľudovej strany pomýlila tá okolnosť, že na shromaždeniach jejich sišiel sa zakaždým pekný počet poslucháčov. A oni v duši už vopred radosťou plesali, že pri ablegátskych voľbách všade ohromnou väčšinou zvíťazia. A teraz keď sa presvedčili, že pri voľbách zostali v menšine, teraz už hľadajú výhovorku, vinu skladajú na všetko možné a nemožné.

V prvom rade vraj vojsko prekazilo víťazstvo ľudárov. Chudiaci vojaci, jak ste kedy nevinne trpeli, tak je to tentoraz. Miesto toho, čoby ste boli dostali pochvalu, nuž ešte musíte niesť aj vinu iných.

V druhom rade víťazstvo ľudárov prekazila vraj nesvedomosť voľbu vedúceho predsedu. Predsedovia voľby sú skutoční beránkovia boží, ktorí snímu hriechy sveta. Na predsedov voľby skladajú vinu nielen opoziční, ale často aj vládni, liberálni kandidáti, keď nad očakávanie prepadnú. Leží to jaksi v ľudskej náture, že každý rád

skladá vinu na druhého, nikto nechce uznať, že je on sám príčinou toho zla, ktoré ho potkalo.

Dľa zpráv, ktoré vyšly o voľbách v ľudových časopisoch, predsedovia volieb boli sami lotri, zato že ľudoví kandidáti jedon za druhým pekne poprepadúvali. Predsedovia volieb dali vraj odhlasovať na kandidáta liberálnej strany ešte len aj mrtvým, kdežto na ľudovú stranu nesmel ani živý hlasovať, tým mieň mrtvý. Z voličov hlasovavších na ľudovú stranu, odvrhnuté bolo všade údajne viac sto, ďalej viac sto nebolo ani pripustené k miestu hlasovania, kdežto z liberálnych voličov nebol zavrhnutý ani jedon a všetci mohli slobodne odhlasovať. Keď tieto zprávy taký číta, ktorý nezná stav vecí nuž sa skutočne zhrozí nad týmto. Lenže chvala Pánu Bohu, my všetci známe, že sa po každej voľbe píše o takýchto ukrutnosťach volebných predsedov, ktoré ukrutnosti nejestvujú iba v hlavách tých, ktorí ich rozchyrujú.

Ďalej ľudoví voličia museli chudáci o hlade a smäde čakať, až prijde rad na nich, kdežto voličia liberálni kúpali sa vo víne a pive a mäsom krmili ešte len aj lichvu. A toto zase len ten uverí, kto nezná pomery. Jak sa dobre pamätáme, v Uhorsku, odkedy sú ústavné voľby, ešte ani jedon volič nezomrel pri voľbe hladom alebo smädou, ba práve naopak, mnohí práve následkom nemierneho požívania nábojov a jedla prišli o zdravie, ba i o život. Myslíme, že ani tentoraz ani jedon ľudový volič nezomrel hladom alebo smädou.

Dobre my to vieme, že tá strana, ktorá zostala pri voľbe v menšine v každom oprávnenom kroku a skutku volebného predsedu vidí samé násilie, samé šliapanie zákonov nohami. Pri terajších voľbách bola so strany predsedov voľby potrebná duplovaná obozretnosť a ráznosť aby prekazili pletichy ľudovej strany. Všetci tí ľudia, ktorí brali cez leto účasť na shromaždeniach ľudovej strany, nazdali sa, že pri voľbe budú môcť hlasovať, oni sa nazdali, že tým, že brali účasť na týchto shromaždeniach už zadovážili si i volebné právo. Títo dobrí ľudkovia celkom zabudli na to, že zákon presne predpisuje, kto má právo hlasovať. V deň voľby hrnuli sa na voľbište, jako na nejaké ľudové shromaždenia a keď ich predseda voľby odmrštil, nuž bolo tu hneď lamentácií, že predseda hatí občanov v prevodzovaní ich najkrajšieho práva. Nič nenie ľahšieho, jako navyšľať rozličné krivdy a spáchaním ich obviňovať predsedov voľby; len to je škoda, že široké obecnstvo je na takéto obviňovanie už dávno privyknuté a vie koľko je na nich pravdy.

Ľudári darmo skladajú vinu za svoju porážku na vojsko, darmo na predsedov volebných. Vina leží v nich samých, v ich programme.

Vodcovia ľudovej strany všade hlásali, že sa pri voľbách pôjde do boja za vieru. A zdravého rozumu ľud nijak nevedel pochopiť toto heslo, jemu to nešlo nijak do hlavy, že keď posiaľ boly krajinské voľby čisto politický dej, prečo by mali teraz odrazu byť bojom za vieru, bojom za Spasiteľa, bojom za kríž. Zdravého rozumu ľud videl, že sa na chrámoch tak skveje kríž, jako dosiaľ, tak sa zvoní k modlitbe jako dosiaľ, tak sa odbavujú služby Božie, jako dosiaľ, prečo majú byť tedy terajšie ablegátske voľby bojom za kríž?

A zdravého rozumu ľud šípil v nesvedomitých heslách ľudárov figel, šípil huncútstvo a odvrátil sa od nich. Toto vám pomohlo páni ľudári k porážke a nie vojsko ani predsedovia volieb. Ľud, ktorý ste mámili, ktorému ste nechceli povedať váš opravdový program, že totižto chcete do rúk dostať moc, tento ľud vás opustil pri voľbe a toto bolo príčinou vašej všeobecnej porážky. Dajte vy páni ľudári pokoj vojsku, pokoj administratívnym úradníkom, nie títo vás sbuktovali, ale sbuktovali ste sa sami podvodami, ktoré prevádzate v oči ľudu.

Slovo k rodákom.

Pokúšeniam ste boli vystavení v minulosti; s pomocou dobrého Boha ušli ste im: ale potrebný, zaslúžený pokoj sotva budete mať. «Ľudármi», «ľudákmi» menujú sa sami vaši pokúšitelia, čo ale vlastne sú, ako doposavád, tak i napozatým presvedčíte sa sami z vlastnej skúsenosti. Už i ich názov je falošný. Čo sa formy týka: «ľudák», «ľudár» je nie slovenský názov, ako aj oni nie sú Slováci, ved' národnosti nemajú. Čo sa obsahu týka: «ľudák», «ľudár» je všetko, len nie priateľ ľudu. Toto nám ani dokazovať netreba. Dostatočné je poukázať na ich doposavádne pokračovanie a verejné účinkovanie, a každý na prvý pohľad vidí, že ľud nebol im ničím iným, ako lacným prostriedkom k dosaženiu sobeckých utajených citov. Keby boli priatelia ľudu, boli by povedali svetu, čo chcú s ním. Boli by vysvetlili voličom aké majú ciele do budúcnosti a ku prevedeniu takových, aké prostriedky zamýšľajú upotrebiť. To sa nestalo, stať nemohlo, lebo všetci vodcovia, ktorí dlhé časy bez strany jestvovali, nemali ani pochopu o cieľoch a spôsoboch spravovania štátu. Ved' okrem Fedinanda Zichyho, toho z času už vyšlého starca nemajú ani jedného muža, ktorý by vládne úlohy na seba vziať mohol, ktorý by rozum, schopnosť, skúsenosť a rozhlád k vedeniu štátnych záležitostí v takej miere mal, ako to pomery a duch času potrebujú. A predsa sa neostýchali tisíce pokojných občanov mámiť, voličov a ich rodiny fa-

natisovať. K čomu? Jedine k tomu, aby dokázali, akú moc sú v stave vyvivúť terrorisovaním duševným, podvodom a zjavným klamstvom, ktoré iba pospolitost, ktorá sa s politikou riadne nezaobrá, prehliadnuť a napochytre poznať nebola v stave. Drzosť a neočnosť ich tak ďaleko siahala, že každého kto sa im nepodrobil, kto sa im otročiť nedal, či to kňaz, či úradník, či učenc a či pospolitý — všetkých za nestatočných vyhlasovali. Nuž proti takejto zpupnej drzosti potrebné bolo brániť sa. A nebola to len sebaobrana neslušne a podle napadnutých, ale bolo to zvlášte bránenie zavedených a omámených. Týchto ošudných treba bolo vymaniť zpod nezákonného, ľudským i Božským právam protiviacoho sa nátlaku. Že sa to čiastočne podarilo, ďakujeme predovšetkým Pánu Bohu, zatým ale aj nášmu statnému ľudu, ktorý síce v dôvere svojej dal sa i zaviesť, ale nie menej aj poučiť.

Tak stoja veci. No «ľudári» žiaľbohu, nič sa nenaučili zo zaslúzenej svojej porážky, ba ako novinami svojimi hlásajú, oni svoje drzé kotrmelce ešte i ďalej prevádzajú zamýšľajú. Nadužívajú vieru, meno Božie, meno Spasiteľovo i na ďalej na darmo brať sa stroja. V prepychu svojom hotoví sú škodiť cirkvi i náboženstvu, prečo? Pre politiku, pre žiadúcnu moc, ktorú dosiahnuť nemôžu.

A ľud náš dobrý, ľahkoverný týmto a takýmto je na milosť a nemilosť vydaný! Mrzáci, ktorí svoju cirkevnú moc v prospech svetských vecí nadužívajú, hromžia oproti svetským úradníkom, keď títo dľa svojho povolania a povinností ľud o denných otázkach poučujú. Boli to pravda «ľudárov», že ich figle, klamstvá a bludy na javo vynášajú: preto tie slzy — krokodilove.

Preto, rodáci moji, majte sa na pozore!

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Vyznačenie ministra obchodu. Jeho Viličerstvo povýšil ministra obchodu Ernesta Dániela za zásluby vydobyté okolo sriadenia millennárnej výstavy do barónskeho stavu. Toto uznanie zásluh ministra obchodu bolo po celej krajine s uspokojením prijaté, čoho znakom sú aj tie nepočítne blahoželania, ktorými bol vyznačený minister obsypaný.

Jako smýšľa minister výučby Julius Wlassics o ľudovej strane? Jako vieme, minister výučby Julius Wlassics bol zvolený v Csáktornye. Po tieto dni doniesla mu deputácia mandát. Minister poďakujúc sa za dôveru, ktorú mesto v ňom skladá, obsírnejšie vyslovil sa o ľudovej strane. Wlassics nevidí v ľudovej strane nič iné,

jako zjav krátkeho trvania, jako protiúčinnok veľkých politických a spoločenských reforiem. Tento protiúčinnok práve tak rýchlo zmizne, ako povstal, keď sa ľudia presvedčia, že tie nebezpečia boli iba namyslené, a že tie hrozné následky, ktoré mali reformy za sebou ťahať, nikto nebadá, a že je to všetko len politická vymyslenina. Zbraň, ktorou ľudová strana bojuje, musí sa ale na každý pád odsúdiť. Minister sa bojí, že akonáhle sa ľud presvedčí o tom, že to, čím ho vodcovia ľudovej strany zavádzali, nebolo nič inším, ako oslepujúcim kotešským prostriedkom, že to môže mať pre vodcov veľmi zlé následky. Vtedy ich my vezmeme do obrany a povieme pomstou horiacemu ľudu, že ten ich fanatismus nebol ničím inším, ako protiúčinnok tých veľkých reforiem a že mnohých z nich asnaď len oheň boja uchvátil až do takýchto nerozumných prehnanosť. My ich ochránime potom šlachetnou zbraňou. Toto je náš liberalismus. — Reč ministra urobila na deputáciu hlboký dojem.

Kedy vstúpi úradne koruna do života? Teraz pracujú v oboch ministerstvách financií na návrhu zákona, ktorým bude do života uvedené nutné počítanie v korunách. Dľa chýrov bude sa musieť úradne v korunách rátať od 1-ho januára 1898-ho roku. Samo sebou sa rozumie, že zato aj naďalej v privátnom, súkromnom živote bude sa môcť na zlatky, ba len aj na toliare rátať. Len daň sa vyvrhne úradne v korunách a vtedy sa od razu zdvojnásobí summa, lebo zlatka sú dve koruny.

Pomer snemovych stranok od fúsie prevedenej r. 1875-ho.

Roku 1875-ho bolo 363 vládnych, 22 konservatívnych, 37 neodvislých a 26 národnostných vyslancov.

Roku 1878-ho bolo 242 vládnych, 75 spojenej opozície, 72 neodvislých, 16 mimo strán stojacich, 8 národnostných.

Roku 1881-ho bolo 235 vládnych, 58 miernej opozície, 89 neodvislých, 17 národnostných a 14 mimo strán stojacich.

Roku 1884-ho bolo 230 vládnych, 59 miernej opozície, 77 neodvislých, 17 národnostných, 12 mimo strán stojacich a 17 antisemitov.

Roku 1887-ho bolo 259 vládnych, 46 miernej opozície, 81 neodvislých, 7 národnostných, 8 mimo strán stojacich a 11 antisemitov.

Roku 1892-ho bolo 236 vládnych, 66 národnej strany, 102 neodvislých, 9 mimo strán stojacich.

Roku 1896-ho je 280 vládnych, 28 národnej strany, 60 neodvislých, 20 ľudovej strany, 1 národnostný, 9 mimo strán stojacich, v 15 okresoch bude náhradná a nová voľba.

Z tohoto vidno, že vládna, liberálna strana od fúsie nebola ani raz tak silná, jako vyšla tento raz z volebného boja. Ďalej poučná je aj antisemitická strana. Tá tiež povstala odrazu a odrazu aj zanikla; terajšia ľudová strana má mnoho pribudného s ňou. Táto tiež povstala bez zvláštnej príčiny a Boh dá aj zanikne bez toho, aby niekto banoval za ňou.

Z Turecka. V Turecku len nevie nijak úplný pokoj a poriadok nastúpiť. Europejské mocnosti vidia, že sú tomuto neporiadku príčinou v prvom rade nesriadené finančné pomery. Aby tomuto zlu odpomohly, na radu Ruska chcú finančné pomery Turecka do poriadku priviesť. Tým cieľom vyzdvihne Turecko novú veľkú požičku a všetky svoje dlžoby vyplatí. Za túto novú požičku, vlastne za jej riadne splácanie budú dobre stáť europejské mocnosti. Tieto sa ale tiež chcú zabezpečiť, asice takým spôsobom, že budú hlavný dozor viesť nad vyberaním daní v celej tureckej države.

Dľa tohoto plánu Turecko príde pod tútorstvo europejských mocností. Otázka je len, čo povie na tento plán europejských mocností turecký ľud, ktorý je veľmi nedôverčivý, a ktorý si samostatnosť rád bráni do poslednej kvapky krvi. Možno sa obávať, že turecký ľud dozvediac sa o tomto pláne europejských mocností, začne ešte lepšie prenasledovať tureckých poddaných kresťanského náboženstva, čo povedie k všeobecnej zbure v celej tureckej ríši. Na jar tedy môžeme očakávať zaujímavé udalosti.

Prvé zasadnutie nového snemu. Snemovňa vyslancov vydržiava 25-ho tohoto mesiaca prvé zasadnutie, toho samého dňa sídu sa aj magnáti k prvému zasadnutiu. Na týchto zasadnutiach bude úradne oznámené, že kedy otvorí kráľ trónnou rečou nový snem. Slávnostné otvorenie snemu bude pravdepodobne 26-ho novembra.

Nech panuje zase pokoj medzi nami!

Jako po krvavých voľbách nastáva všade tichý pokoj, v ktorom protivníci složia vražednú zbraň a prichytia sa ku každodennej práci, aby nahradili, aby dohonili to, čo počas krvavých bojov zameškali, alebo aby ponapravili i to, čo nepriatelia schválne pokazili; tak to má byť aj u nás teraz po politickom boji, ktorý bol bojovaný medzi politickými stránkami počas volieb.

Snáď sme aj trochu nepriležité porovnanie použili. Vo válkach stoja si v oči národy, ktoré jeden druhému na život číhajú, alebo keď sa aj nechcú vzájomne vyhladiť, hľadia predsa aspoň jeden druhého pokoriť, jeden druhého tak oslabiť, aby sa dlhší čas nemali báť nápadu. V politickom boji nenie to tak. Tu stoja synovia jedného a toho istého národa, deti jednej a tej istej vlasti v boji, v ktorom závidia nie o to, aby sa jeden druhého zničili, zhubili, vykántrili, lež zápasia o to, jako môžu vlasti lepšie slúžiť, jako ju môžu lepšie pozdvihnúť, do väčšieho rozkvetu priviesť.

V boji tomto nejdu bojovníci do boja s ostrými šablami, nie s nabitými puškami. Zbraňou v tomto boji sú spôsoby, ktorými mieni tá alebo oná strana vlast oblažiť, šťastnou ju spravíť. Bojovníci túto svoju zbraň prednesú davom ľudstva a toto si potom dľa najlepšieho zdania

vyvolí vlastne osvojí zbraň, to jest program tej alebo onej bojujúcej stránky. Tá stránka, ktorej zbraň — volebný program — sa väčšine zaľúbi, zväzila. A pretože v takomto politickom boji všetky stránky chcú len dobro krajiny, len blaho vlasti, po boji nesmie zostať v srdciach bojovníkov ani iskra hnevu a nenávisť. Hnev a nenávisť nemajú viac miesta po boji, ako nemali miesta ani počas boja. Jako sme už povedali, tu nestoja nepriatelia oproti sebe, lež synovia jednej a tej istej vlasti, ktorých jedinou úlohou je pracovať na dobrou vlasti.

Veľmi dobre vieme, že čo hlava to rozum, a tak tedy koľko nás je, každý jedon môže mať prípadne iný a iný náhľad, iné a iné myšlienky, pomocou ktorých — dľa jeho zdania — by vlast naša najlepšie prekvitala. Kto cíti v sebe dosť sily, dosť umu, ten vystúpi s týmito svojimi myšlienkami do verejnosti, usiluje sa im prívržencov získať, usiluje sa väčšinu obyvateľov krajiny si nakloniť, a tak dostať v sneme väčšinu, pomocou ktorej by tieto svoje myšlienky uviedol aj do života.

Široké obecnstvo si pri voľbách z prednesených myšlienok volí. Ono je ubezpečené, že všetci tí, ktorí si hľadajú prívržencov získať svojimi myšlienkami, robia to čisto z vlasteneckého stanoviska, čisto v záujme vlasti a tak ani najmenej sa neostýcha, neženiruje prijať zásady tej alebo onej strany, dobre vediac, že tým ani najmenej neurazí protivnú stranu, ktorej zásady odvrhlo. Žiaľbohu, smutné skúsenosti nás poučujú, o tom, že prívrženci ľudovej strany takto nesmyšľajú.

Jako sa z hodnoverných prameňov dozvedáme, ľudová strana, ktorá utrpela úplnú porážku pri voľbách, po ukončení volieb nesložila zbraň, lež aj ďalej búri ľud, tak že sa po Hornom vidieku na mnohých miestach ešte aj teraz udávajú výtržnosti. Sklamali sme sa tedy aj v tomto ohľade v ľudovej strane. Predpokladali sme o nej, že si bude po voľbách za povinnosť pokladať, aby rozbúrený ľud utíšila. Zlosť, ktorú nosí v srdci nad porážkou, ju zatemnila a strana táto zabudla na povinnosť, ktorú jej nakladá nielen politická slušnosť, lež aj vlasteneckosť.

Široké obecnstvo neprijalo program ľudovej strany, lež program liberálnej strany. Široké obecnstvo nateraz je o tom presvedčené, že sa blaho našej vlasti dá docieľiť len pomocou programu liberálnej strany; široké obecnstvo nateraz zavrholo program ľudovej strany. Čo z toho nasleduje? Ľudová strana má sa uspokojiť s týmto výrokom širokého obecnstva, utiahnuť sa ku každodennej práci a má sa usilovať nahraďiť to, čo zameškala počas kortesačiek a vy-

čkať v pokoji nové voľby, pri ktorých môže vystúpiť znovu na bojište a probovať šťastie.

Ponevác ľudová strana neučinila zadosť tejto politickej slušnosti, lež súc porazená, chová neukrotiteľný hnev v sebe, dokážme my liberáli, že vieme čo vyžaduje od nás vlasteneckosť. Keď ľudári od nás bočia, vyhľadajme ich my a podajme im pravicu. Dokážme ľudárom, že sú liberáli skutočne dobrí kresťania, ktorí sa držia prikázania «miluj bližneho svojho jako seba samého.» V srdciach liberálov nepanoval hnev ani počas volieb, tým menej panuje teraz po ukončení volieb.

Úlohou a povinnosťou liberálnej strany je, aby zavedený ľud priviedla na cestu pravej osvety. Konajme túto peknú povinnosť s kresťanskou trpezlivosťou a úprimnou láskou. Úfame sa, že najväčšia časť zavedených našich spoluobčanov nahliadne blud, v ktorom sa nachádzajú. A keď by sa nám nepodarilo vzbudiť lásku v našich spoluobčanoch, keď by sa nám nepošťastilo zaviesť všeobecný občiansky pokoj; povinnosťou našou bude aj ďalej zastávať svoje zásady. Nebudeme hnev chovať v srdciach oproti svojim bližným spoluobčanom, lež budeme ich láskou poučovať o tom, že sú zavedení a presvedčení sme, že sa nám podarí smieriť našich spoluobčanov a že medzi nami bude zase panovať ten mier, ten pokoj, ktorý nás všetkých spájal prv, než ľudová strana započala svoje agitácie.

DOPISY.

Petrovice (trenč. st.), 4. nov.

Ctený Pán Redaktor!

V októbri z 27. na 28. v noci ešte dosiaľ neznámi ľudia aj môj byt, ktorý mi súčasne aj za kanceláriu slúži, podpálili. Z tej príčiny som na Všeohsvätých z kostola idúcim ľudom nasledujúcu reč držal: Ctení občania! Viete o tých dvoch ohňoch, ktoré minulý týždeň v obci našej boly. To tiež viete, že tu už od dávnych a dávnych rokov ohňa nebolo. Aj to vám je tiež známo, že sú tieto ohne nielen u nás, ale v celej našej krajine časté, ba udaly sa nielen ohne ale už aj vraždy, ukamenovania, blatom hádzania a týmto podobné veci sa prihodily. Všetko toto len terajším voľbám môžeme ďakovať, však ale schválne len tie príčiny chcem udat, prečo sa toto všetko stalo.

Vy ste starší nežli ja, teda sa môžete lepšie rozpačovať, že natoľko ešte ani raz nebol ľud rozbúrený, jako teraz. Prečo? Preto, lebo ešte ani raz nebolo vyhlasované od kortesov ľudovej strany, že nám vieru berú, že nám sviatosť berú, že nás nebudú spovedať, že nám nedajú rozhrešenie, ba že ani do neba nepriđe. Nuž povedzte že mi, či to nebolo falšovanie? Či to nebolo šialenie ľudu? Ktorý je z tých, čo na liberálnu stránku hlasoval židákom? Ktorému vzali vieru? Ktorú sviatosť nám vzali? Kto sa nesmie už ísť spovedať? atď.

To tiež viete, že mňa schválne podpálili. Mňa, ja-kožto liberála, liberáli nepodpálili, ale len voľakto z ľudovej strany, čo sa na mne chcel vypomstiť. Slobodnomyslný človek to nemohol vykonať, lebo ten vie ten Božský príkaz: „Miluj bližného svojho jako seba samého.“ Toto ale nehlásali kortesi ľudovej strany, ale hlásali, že liberáli sú jako dráci; ba aj to ešte, že: neverte ani len tomu anjelovi čo z neba padne, len mne. A toto všetko v kostole s kazateľnicou. Celý deň bych mohol o takýchto veciach vyprávať, čo všetko falošného v kostole bolo hovorené.

Čo sa ale stalo, staté je; čo zhorelo, zhorené je; kto je zavraždený, už z mŕtvych nevstane. Teraz len to pripomeniem, čo má ten z toho, kto ma podpálil? Čo majú z toho tí, čo ľud takto búria? Veru pekné svedomie, a pekné predsavzatie majú nasledovníci ľudovej strany! Keby boli tí buričia radšej Božské slova kázali, nepolitisovali a nekortešovali, ani mne by sa nebola škoda na 2 tisíc a obci na 6 tisíc zlatých udala.

Toto všetko na budúce sa dá len tak napraviť, keď tým buričom nebudete veriť, a na Božské prikázanie, ktoré som už raz spomenul, nezabudnete.

Včera pri zápise mladoženici ani len ten ohláškový protokol nechceli podpísať, a keď som sa pýtal prečo, hovorili že sa oni nechcú dať pokrstiť na tú novú vieru. S mojej stránky vám pripomeniem, že ja som tiež civilne sobášeny, ba som aj tým civilným matrikárom a predsa som nenie žid, a len ten som, ktorý som aj bol kresťan, katolík a nikdy neprejdem na inú vieru. Tým, keď voľakto na liberálnu stánku hlasoval, tým keď ohláškový a sobášny protokol podpíše, židák nezostane. Mnoho treba k tomu, aby voľakto na druhú vieru prešiel. Pripomeniem, že ponevác už domu nemám, bývam v kréme, kde ma včera prijali. Odporúčam vám do pamäti moje slova.

Jeden vyhorený notár a matrikár

Gašpar Rovnýán.

Bodorova (turč. st.), 1. nov.

Otený pán Redaktor!

S veľkou zvedavosťou sme očakávali 28. októbra, t. j. ten deň, kedy sme si mali v našom volebnom okrese (Štubnianske Teplice) vyslanca voliť.

Už od dávna sme si pri najväčšom pokoji jednohlasne v našom okrese vyslanca viadnej strany, nášho zdejšieho pána Juraja Justh ml., zvolili, v tej nádeji že aj na budúce jednohlasne našou dôverou ho poctíme, požiadali sme ho dňa 18. októbra o prijatie mandátu. Tu ale proti nášmu kandidátovi vystúpil z ľudovej stránky istý Turek, katolícky farár zo Skleného. A ponevác voličia Tureka nepoznali, katolícki farári začali mámiť ľud, so slovami, že už prišiel ten od dávna očakávaný mesiáš, ktorý má ľud od všetkého zla oslobodiť. Ľud a obzvlášť voličia sa však takými rečami omámif nedali a keď kňazské hrozby a sľuby nepomáhaly, prišli aj druhí na pomoc pánom farárom. Pravda nie so svätým krížom, ale s pugilárom a s takou mocou, akou len jeho osvietenosť p. barón Ferenc Révay vystúpiť mohol; čo sa jeho peňazí týka, tie sme pri voľbe nepotrebovali, lebo len so zdravým rozumom a s čistým svedomím sme si chceli vyslanca voliť.

Len tomuto presvedčeniu voličov má sa ďakovať víťazstvo liberálnej strany v našom okrese. Nepomohli ani podplácania, ani hrozby, že nedostanú voličia dreva z panských hôr keď nebudú hlasovať na Tureka, nepomohly ani navádzania a tak väčšinou 355 hlasov sme

si nášho kandidáta pána Juraja Justh ml. za vyslanca vyvolili.

Mali sme aj vojsko, ktoré dávalo pozor na poriadok a ďakovať Pánu Bohu, že aj bez jeho „účinkovania“ sa voľba vybavila v takom poriadku, že o pol hodiny po skončení hlasovania, celá Turkova liga sa rozprchlá, tak že mimo prázdných sudov len niekoľko omámených ľudových voličov sa povalovalo, ktorí chudáci, keď prichodili k sebe, predsa len privolávali: *Éljen Justh!*

Volič.

Mariková, 5. novembra 1896.

Vysokostený pán Redaktor!

Dňa 28. októbra volili sme vyslanca do snemu, a vyvolili sme si veľkou väčšinou nášho milovaného predošlého ablegáta, pána Emila Zsambokréthyho, ktorý nás už viac rokov na sneme zastupoval. Ľudová, ináč kňazská strana proti tomuto nášmu vyslancovi postavila za kandidáta jedného kňaza, hovoria že bol z Prešporuku, menom Vincenc Havlicsek, ktorý bol u nás celkom neznámy. Držal aj u nás pri kostole programnú reč, aj sa nám jeho pekná reč veľmi ľúbila, lebo nám sľuboval medzi iným aj to, že nám porcie zmenšia. Preto že my ale vyslanca v reverende nechceme, dôverou sa chováme i naďalej k nášmu predošlému vyslancovi.

Pred voľbou náš ct. pán kaplanko ľud tak omámil, že to bolo až k počudovaniu jako naše ženy rukama zalamujú a plačúc po dedine chodily vykrikujú, že sa ide už v stredu katolícka viera odoberať, že sa po voľbe, jak liberálna strana zvíťazí, kostol zavre a bude tam vojenská kasáreň, naše dietky budú kalvínmi a židmi. Náš ctený pán kaplanko bol aj tak usilovný, že nielen po domoch ale aj po roľach bol vstave behať a v tomto smysle náš ľud vyučovať. Veru sa dobre vyzná v kortešovaní. Bolo to na počudovanie, keď náš chlap volakam von išiel, žena bojac sa, že ide muž vieru predať, vybehla za ním s plačom a krikom, a jak sa jej nepodarilo nazpak ho vrátiť, bolo aj bitky dost, pri ktorej sa kamenia nešanovalo. Bolo to asi dva dni pred voľbou, išiel som hore našou dedinou, stretnem moju kmotru, ktorá priam z pošty išla. Hneď som videl, že je veľmi utrápená, pýtam sa jej, čo vám tam na pošte tak zlého povedali, keď ste taká utrápená? Veru zle ide byť na svete kmotorko. Čo je nového, pýtam sa zvedave ďalej. Nuž čo, veru nastanú smutné časy, že od stredy, jak naša strana nezvíťazí, bude náš hrbatý notár naše dietky krstíť a bude sa od toho pohanského krstu 5 zl. platiť, len buďte aj vy kmotorko pri tej voľbe nám na pomoci. Nebojte sa kmotrička, bude to všetko dobre, potešil som ju, a išiel som ďalej.

Už je druhý týždeň po voľbe, my sme takí katolíci jako sme aj boli, chodíme do kostola jako aj pred voľbou, žiadnej premeny nevidno. A tak sme presvedčení, že náš p. kaplanko nám pravdu nehovoril a moju kmotru na pošte darmo tak veľmi nastrašili.

Marikovec.

Zázrivá, dňa 8. novembra.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosíme Vás úctive, ráčte popriať miesta naším par riadkom vo Vašom „Opravdovom Kresťanovi.“

Po skončenej ablegátskej voľbe, ktorá sa vydržala dňa 28. a 29. októbra v Dolnom Kubíne — nasledujúcu nedeľu, t. j. 1. novembra, — náš pán farár v kostole od oltára, medzi iným pripomnul aj to, že

zázrivskí voličia povybíjali v Dolnom Kubíne obloky, a že je to hanba.

Od koho p. farár túto zprávu obdržal, to nehľadáme; vieme dobre, zkadial' dostáva iné zprávy, a preto sa na tom nezastavujeme, že takýmto pletkám uveril, — lebo pletky miluje, — ale áno, to nemôžeme mlčaním pominiť, že bol tak smelý a verejne v kostole nás pomlúval.

Každý človek vie, vieme aj my, že takéto veci do kostola nepatria; — keď ale p. farár, ktorý popri štvrt hodinkovej kázni polhodiny traktuje takýmto a podobnými pletkami svojich veriacich, — mal sa prv prezvedieť, či to skutočne Zázrivci obloky vybili — a ktorí to vykonali?

Toto ohlásenie menujeme verejným pomlúvaním preto, — lebo to Zázrivci nespáchali. Voličia zázrivskí z „ľudovej strany,“ — keď otázne obloky jedon uceň vytkol už pred dvoma hodinami z mesta ušli. Z voličov Kubinyiho ani jedon sedliak zázrivský nebol v tej hromade, z ktorej sprosté chlapčisko vyhodilo kameň do oblokov; — tí boli všetci v hostinci. Ostatných voličov ale zázrivských so strany Kubinyiho snád len nedrží za túlavých uličníkov, ktorí by boli obloky vybíjali?

Pomlúvanie toto verejné, ktorým p. farár bol tak smelý nás verejne uraziť, zavrhuje; radíme p. farárovi, že keď všeobecnú úctu svojich občanov chce požívať, takéto pletky v kostole nech neohlasuje, k tomu ešte cigáňstvo, jaké mu voľajáká baba, alebo jeho riadni referenti natárali.

Neškodí Zázrivcom aj o inom, — čo jedine do chrámu patrí, — rozprávať, — čoby snád aj radšej poslúchali a k dobrému upotrebili.

Dost' už bolo toho nesvedomitého poburovania, prajeme si všetci pokoj, ktorý len tak budeme požívať, keď každý bude plniť povinnosti svojho povolania tak a v tej miere, jako to ono vyžaduje.

Voličia Kubinyiho.

Z Trenčianka, 10-ho nov.

Otený p. Redaktor!

Silno sme úfali, že po skončenej voľbe zas ticho nastane, ale sme sa v tejto nádeji našej sklamali. Niektorí ľudia si myslia, že hlavou prerazia múr, najdu sa ešte vždy takí ľahkomyslní ľudia, ktorí sa nevedia do svojej vlastnej kože vmestiť, robia nesnádzce a nepokoje a tým len sebe aj druhým nepríjemnosti spôsobujú. Okolo Bytče ohadzovanie domov blatom liberálnych voličov a vybíjanie okien je na dennom poriadku. Na iných miestach zas pomstia sa podpálením domov, pričom obyčajne nielen dom a stavenie liberálneho voliča vyjde na vniroč ale aj jeho susedia zostanú bedármi. Niektorí lapajú, ktorí pri voľbe ani hlasu nemajú, zúria zvlášte oproti predstaveným obce, oproti rychtárom a notárom. Už sa na viac miestach stalo, že títo lapajú napadli večer, po tme domov spiechajúceho notára a nabíli ho, koľko sa len do neho vmestilo. Ale už aj o tom počuť sem-tam rozprávať, že sa ľud obrátil proti kňazom, drsno im odpovedal, keď ho na niečo napomínali, ba niekde sa už aj vyhrádzajú, že „šak oni naučia toho kňaziska.“ V niektorých osadách okolo Havy je ľud celý zjašený, zvlášte v Kosečí a v Ladcoch, prečo musel ilavský slúžnovský úrad vojsko pýtať, ktoré do horemenovaných obcí pošle.

Takéto sú následky toho huckania, ktoré ľudová strana od mesiacov vykonávala. Až teraz vidieť čo do-

cielili ľudari. Ľahšie je ľud nespokojným urobiť, jako rozbúrený utíšiť. Pritom pustoší jedon druhého majetok, vozenie sám seba aj druhých do páchania vecí, ktoré mu nemôžu byť odpustené, až potom v žalári rozmýšľa a bedáka nad svojou ľahkomyselnosťou, až potom príde k rozumu, keď je to už neskoro. Ba divíme sa nad tým, že naši ľudia, ktorí zväčša po svete chodili, mnoho skúsili, dajú sa tak ľahko bárs k čomu sviest, jako keďby nevedeli, že človek za každý krok, za každý svoj čin a každé svoje slovo je zodpovedný.

Jako počúvame, chce nový krajinský vyslanec z bánovského okresu Béla Polyák v trenčianskej stolici väčší majetok kúpiť. Najprv strojil sa odkúpiť statok po nebohom barónovi Knobloch v Miticách, neskôr ale obzrel si majetok grófa Telekyho v Záblatí a statok Vagyona v susednej Hanzlíkovej. Polyák — jako hovoria — 300 tisíc zlatých si umienil na túto kúpu vidieť. Veru by to veľmi prajné bolo, keby sa táto kúpa uskutočnila, stolica by dostala nového veľkostatkára, ktorý by sa po dlhší čas u nás sdržoval a jako veľkodušný gavalír by na ciele spoločenské obetoval. Lebo čože máme z takých veľkostatkárov, ktorí svoj majetok do árendy dajú, a ináč sa ani roky k nám neukážu. V trenčianskej stolici bývalo dakedy mnoho magnátov, z týchto časov máme viac základín na všeliaké dobročinné ciele; od niekoľko rokov miznú zámožnejšie rodiny, a majetky odkupujú árendatori, ktorí veru krajciara na nič neobetujú. Ale časy sa menia, a menia sa aj pomery, úfame že to zas len ináč bude. Veď nás každý deň života učí, jako máme praktične žiť a múdre rozmýšľať. Pomáhajme si, nuž nám aj Pán Boh pomôže. K. J.

Kysucké Nové Mesto, 8. novembra.

Otený Pán Redaktor!

Už sme mysleli, že čím skôr koniec bude tej komédii, ktorá sa od časov u nás vyváža. Mysleli sme, že s voľbou budeme hotoví, a potom zas budeme v pokoji žiť, jako sme aj predtým žili. V celej Trenčianskej bola voľba v deň 28. októbra vykonaná, len u nás sa to nepošťastilo. Vyslani predsedovia a notári volební razom zaľakovali, lebo sa každý z nich bál, aby mu okná nepovyražali alebo hlava neprerazili. No jako je u nás ľud prázdny rečiami ľudárov rozčulený, nuž stať sa môže všetko, prv než by si to človek trúfal. Takto teda len podpredseda Alexander Zelenay zostal vo volebnej sieni sám, bez nástupníkov, ba ani len notára nemal, ktorý by mu bol protokol viedol. Nepozostávalo nič iného, jako voľbu zastaviť, čo aj vykonal.

Voličia pomaly tiahli domov, len vodcovia, pán farári a kapláni sa šišli na poradu. Jedon mal 100 druhý 200, tretí 300 zl. útrat, každý strovil svoje peniaze, a teraz nastala otázka, že kto bude tieto útraty platiť? Že kto? Kandidát ľudovej strany si istotne myslel, že páni farári a kapláni míňajú svoje groše z oduševnenia za ľudovú stranu. Ale takéto mudrovanie sa zas kňazom nemôže ľubiť, zvláštne nie kňazom kysuckého okresu, kde sú fary veľmi biedne, tak že farár ledva vyžiť môže. Jako počúvame veľ prešla kňazom calá chuť a vôľa, a budúcu voľbu najskôr bez nich budeme robiť.

Nová voľba bude 12. tohoto mesiaca, a myslím, že sa ukončí víťazstvom liberálnej strany. Náš ľud sa už nasitil sľubami a rečiami ľudárov, teraz by už aj dačo reálneho rád videl a toto u ľudovej strany nenajde. Slobodomyselná strana kandiduje bývalého vyslanca

Alexandra Sipekyho, ľudová strana je celá skolomútená, a bladá kandidáta, ktorý by mal peniaze, a ktorý by všetku stovku, doteraz urobenú vyplatil. Bár Markovičove zástavy ešte na dáždi moknú, počívame, že nie on, ale vystúpi gróf Móric Eszterházy. Vyhlady slobodomyselnej strany sú teraz o mnoho lepšie jak predtým, vojsko je na porúdzi, jak by ľudári obceli dajaké hádky robiť, a preto úfame, že liberálna strana zvíťazí.

Časy máme už studené, zima nám na dvere klope, a komory máme takmer prázdne. Až trnieme, že v daktovej dedinke hlad vypukne. O tom sme istí, že bez podpory túto zimu neprežijeme, najneskôr na jar treba nám bude značná hmotná podpora. Dobře by bolo keďby slúbený most nad Kysucou na jar stavať začali, svet by si pri tejto stavbe mohol vyrobiť. Úfame, že vrchnosť, vidiac naše biedne polozenie, všemožne nám bude na pomoci.

Kysučan.

Dôchodky dedinských elementárnych učiteľ'ov a vyberanie ich.*)

Dedinskí elementárni učelia na mnohých miestach sú aj organistami a — zvonármi.

Majú teda trojaké zamestnanie, a berú aj svoj platík z rozličených zriedál, dostávajú niečo v peňazoch a majú nejaký dôchodok z roličiek, z pasienky, z lúčok; kde-tu majú aj vydelený kus hory, niekde aj hotový sôsyp, alebo od jednotlivých občanov aj obilné snopy.

Sú to teda žľaby, ktoré síce preplnené netečú, ale, keď netečú, aspoň slznú. A že je tomu tak, cieľom týchto riadkov je dokázať to, domnievajúc sa, že čo som ja zakúsil a zakusujem, to isté mnohí z p. učiteľov tiež zakúsili a možno aj zakusujú.

Aby učiteľ peňažitý plat dostal, najprv — kde-tu — «kišbiró», na rozkaz rychtárov bubnom po dedine chodí, a keď po utíšení bubna iné všelijaké povinnosti občanom ponakladal, završí reč svoju: «... aj rychtárovi na plat!» Inde zase chodí «kišbiró» bez bubna po jednotlivých domoch s úradnou lieskovicou poznamovať, aby na učiteľský plat k rychtárovi podonášali. A zase na niektorých obecnia kassa učiteľa vypláca.

Či tak alebo inak, všade len rychtár učiteľa vypláca aj to len na peknú prosbu. Kde má učiteľ niečo väčší plat v peňazoch, tam si obyčajne roličky sám obrábať a lúčky pokosiť necháva; kde nemá, túto povinnosť obec na seba berie pod menom «panština». Ba ale, jaká je to panština! Keď panovala pred 1848. panština, robota išla od ruky, lebo hajdúch do roboty pohýnal, prítomný bol a lenivcov die raz aj lieskovým sadlom pomášfal.

Učiteľovi panštinujú bez hajdúcha, bez kišbiróva, bez všetkého dohľadu, a ak je sám učiteľ nie pri nich, len tak — jako sa hovorí — odhajdujú. — Keď treba orať, popros pekne rychtára. Keď kišbiró ide pozakazovať, už čaká, či mu učiteľ dá na tú štrngalicu; orač nevezme sebou bránu spoliehajúc sa na iného; lebo že

*) Zo Slov. Novín. Článok tento vrie odporúčame pozornosti obecných predstavených.

by to bolo veľa na jedného... Keď treba žať, viazať a svázať, hybaj za každým zase s prosbou k rychtárovi. A tak je to aj pri kosbe. Popros o koscov, pros o šichničky ku senu, popros o dovezenie. Kukneš-li na lúku alebo na roľu, či tam máš šichničky, nenajdeš tam nikoho; lebo, ak ta jedna prišla, a nenašla druhú — „čo ja tu vraj budem sama robiť?“ aj tá zmizne. Učiteľ sa toľko musí zlostiť, že by to ani na sto vozov nepobral. Úrad obecní neposlušných netresec, lebo si asnaď myslí, že by ho potom potrestaní na budúce nevolili, alebo sa ich bojí pokarhať, aby ho vraj z nich volaktorý nepodpálil.

Do pasienky obecní úrad nemá vplyvu, a preto úfa učiteľ voláky lepší dôchodok z lichvy, aby aspoň čelaď slúžobnú z nej mohol vyplácať.

Hora. Prv, kým nemal učiteľ hory, dostával svoju ročnú kompetenciu dreva od obce alebo od patronátu bez všetkých útrat. Teraz? Kde má vydelenú horu, ne-disponuje on s ňou, ale disponuje horský personál, na ktorý musí aj učiteľ dľa nariadenia slávnej stolice prispievať, — a to bez osohu, lebo sa môže pritrafiť, že z ročnej akcie ročná kompetencia nevystane — a potom si kúp. A keď takto pri hore má pasienok, máš samé vystrájanie s horskými pokutami.

Načo je učiteľovi hora? keď z nej niekde ani len taký osoh nemá, aby na ňu pripadajúcu daň z nej zaplatiť mohol? Dobře by bolo, *keby minister orby takéto učiteľské hory do štátnej správy prevzal, a aby učiteľovi len tak, jako prv, jeho kompetencia hotová vydávaná bola.* Je to nespravodlivosť, mizerný učiteľský plat, namiesto aby bol povýšený, ukracovať a z neho strihať. Človek tam vďačne platí, kde voláky osoh vidí; pri takomto však stave vecí len rozhorčenosť sa v človekovi budí tým viacej, keď ešte nesvedomito stromy kácené, a drevo z nich ledajako dovážané býva. — Sôsyp pozostáva kde-tu z väčšej čiastky v podsudkoch a smetach — a preto nebudem o tomto tu reč šíriť. Kto to zkusil, vie.

Aby učiteľ väčšej vážnosti požíval, jako kde-tu požíva, dľa mojej mienky by nemal byť nikde z rúk rychtára platený, tým menej direktne od jednotlivých občanov. Ale keď cirkev v tomto poriadok zaviesť nemôže alebo nechce, svetskými medzítkami by sa mal plat učiteľstvu tak sriadiť, aby na spôsob iných úradníkov jemu popri kvitancii z berničného úradu bol vydávaný. A toto by sa, tak myslím, najľahšie uskutočnilo, keďby príslušný peňažitý plat — na občanov vyhodенý s inými daňami do kassy berničnej sa vyberal, a z tadialto aj učiteľom každým mesiacom do vrecka šiel. Za hotový istý dobrý groš si človek ľahšie zadováži potrebnosti k životu potrebné, jako ich má z takýchto troškárstvom s veľkými omrzlostami paprikovaných zaokrývať. Učiteľ len takýmto spôsobom môže s radostou svoj ťažký úrad zastávať a u pospolitosti vážnosti požívať.

Ján Szkladányi, org.-učiteľ.

BESEDNICA.

Neznámy príbuzný.

Chvala Bohu, že je už koniec tej výstave! takto som si vzdychol, keď som vypravdal svojich posledných hostov, ktorí ma z príležitosti výstavy rad-radom navštevovali. Navštevám nebolo konca-kraja, prišiel strýc, prišla tetka, prišiel švagor môjho nebohého otca a tak to šlo radom až do zúfania. Človek nielen že potrovil groše, ale zameškal aj mnoho práce, lebo ktorakolvek rodina moja prišla na výstavu, každú som musel očakávať na nádraží a povodiť nielen na výstave, ale aj po meste.

— Veď ty už všetko poznáš! — hovorievali moji hostia, — teda nás povod' trochu po tej výstave, aby sme videli aj my voľačo.

Rozumie sa, že som musel byť povoleným a úslužným a chodiť s mojou rodinou všade, lebo by ma inak doma boli ohovárali, že som nebol «vďačným.» Teraz ale je po navštevách, teraz už budem mať pokoj a od dlhšieho času po prvý krát prisadol som ešte večer v deň odprevedenia poslednej strynej ku písaciemu stolku, aby som čím skôr dohonil to, čo som pre návštevy zameškal.

Moja manželka s deťmi tiež odišla na návštevu svojej priateľky a ja natešený nad tichosťou jaká panovala v mojej chýži s chuťou oddal som sa do práce. Keď človek ztriasol nejakú ťarchu so seba, ide mu práca ako po masle, a ja som to práve tiež zkusil.

V tom sa ozve zvonec.

— Oho! kto ma to zase vyrušuje? tážem sa sám seba. Ale pomysliac si, že to nemôže byť žiaden známy ani rodina, pracoval som ďalej v nádeji, že keď na cenganie nevyjdem, že odíde s Pánom Bohom.

Áno, ľahko sa to pomyslí, že ustane v cenganí. Ten ale neustával, ba tak silne cengal, že až susedia povychádzali zo svojich príbytkov pozreť čo sa to pri mojich dverach robí.

Konečne bol som nútený vstať od pracovného stola a namrzený otvoril som dvere, cez ktoré sa vrátil tak po vonkovsky zdrave opálený potom sa lesknúci obstarnejší človek.

„Veď som ja vedel, že niekoho doma najdem!“ zvolal vesele, keď ma videl. „Len nepovolíš, keď sa na prvé zazvonenie dvere neotvoríš. Pozdrav Ťa Boh synku!“

Bol by naskutku odprisahal, že som ho jakživ nevidel. Ale vstúpil tak zista, že nezbyvalo mi nič iné ako riečiť, aby sa mu páčilo ďalej. Mám totiž skutočne ešte niekoľko strýcov, ktorých som ešte nikdy nevidel a ktorí počas výstavy u mňa neboli. Predsa však z opatrnosti pýtam sa:

„Neráčite sa snáď mýliť? Nevieť veru — —“

„Mýliť? Ja by sa mýlil? Ale synovče! Je pravda, zmenili ste sa, to áno, roky bežia, ale oči, oči! To sú oči našej rodiny. Mňa to nemýli. Všetkým som sa vás nahľadal, pokým som vás našiel. Ale krv nenie voda, človek sa len dopýta.“

Neznámy príbuzný sloziac klobúk vstúpil do mojej chýže a hodil sa tak na stoličku že až zapráskala. Klobúk si bol položil na palicu a pri stoličke oprel do kúta. Teraz utierajúc si červeným ručníkom spotené čelo, hovoril hlasne:

„Synovče, je tomu už tridsať rokov čo sme sa nevideli!“

Pravda, za tridsať rokov človek mnoho tvár zabudne. Díval som sa tedy na neho so všetkých strán, namáhajúc sa usilovne, aby si predstavil, ako vypadal môj host pred tridsať rokmi. Snáď by sa na neho roz-pamätal. Všetko obzeranie bolo marné. Strýca som nepoznával.

„Ja viem,“ pokračoval neznámy príbuzný, „že vy tu v Pešti inak žijete ako my na vonkove. Zabúdate na nás! Tu vám všetko horí pod nohami. A iné starosti. Všetkým! Všetkým ja by som do Pešte tiež nebol prišiel, keby nie tie deti. Ale rastiť to ako z vody — majú svoje obecné a meštianske školy vychodené, a teraz by ich rád dal medzi svet.“

„Bože môj,“ myslel som v sebe, „teraz zase tí začínajú prichodiť ku mne, ktorí si chcú dať deti sem do učňovstva.“

„Myslel som si teda,“ pokračoval neznámy príbuzný, „máš tu synovca, poradí ti. — Hľadže, hľad, už nemáte toľko vlasov jako ste mával. A vtedy ste mali také červené. Boli ste ako slnečnica.“

To sa shoduje. Mával som skutočne vlasy jako šafran.

Pozoroval, že sa usmievam a zarehotal sa:

„Vidíte, synovče, že niet žiadnej mýlky. Boli ste chlapcom ako guľa, vtedy som vám hovorieval len: chlapče! Ale teraz — nechce mi to nijako z úst, aby hovoril: ty...“

„Ale — strýčko — (čert ho vie i mne to išlo ťažko z úst) — žiadnych okolov medzi príbuznými. Snáď mi len nebudete vykať?“

„Vidíš, chlapče, dobre!“ chechtal sa neznámy príbuzný. „To si ty a musím ťa teraz pobozkať!“

A zdvihol sa, sovrel ma do svojich svalovitých ramien a vylepil mi také tri bozky, že znely jako by bol pastierskym bičom plieskal.

Takto bozkávajú len strýcovia, keď prichádzajú o radu, to je neklamné. Zamyslel som sa — marné. Ale pomozte si. Mám mnoho rodiny. V rýchlosti sa mi predstavil celý rodostrom našej rodiny, ale nenašiel som na ňom ani jednej byľky, ktorá by bola svedčila o tomto strýcovi. Možná, že mi je predsa strýcom. Kto vie? Niektorá rodina je brozne požehnaná na členov.

Snáď je to jeden z tých, o ktorom sa v mojom rodičovskom dome nehovorilo. Bolo ich niekoľko. Nevedelo sa nikdy, kam sa podeli. Niekoľko ich je i v Amerike.

„Tvojho otca — svojho brata“ — začal neznámy strýc — „daj mu Pán Boh slávu večnú, mal som náramne rád. Chodievali sme spolu na ryby...“

„Možno; neviem o tom.“

„No, áno, on bol vtedy o mnoho starší než ja. Mal už niekoľko detí — ja som bol slobodný. Ženíl som sa hodne pozde. To sa pamätuješ, jako som vozieval múku k pekárovi Omastovi naproti vám a jako som vás potom malé deti vozieval na prázdnom voze.“

Bohužiaľ, nepamätoval som sa.

„Ale pamätuješ sa predsa jak som vám vozieval hrach a šušovicu — jak čo Pán Boh požehnal. A kedy-tedy aj malé prasiatko?“

Na to som sa už docela nepamätoval. Strýca, ktorý by nám bol niečo privážal, nemali sme žiadneho. Každý zjedol sám, čomu Pán Boh udelil.

„To snáď bolo, strýčko,“ prehodil som ostýchave, „prv ešte, než som bol na svete?“

„Ba nie, chlapče; kolísal som ťa už vtedy na svojich kolenách!“

Poplietol ma tým trochu. Na kolenách kolísavali ma ovšem snáď niektorí priatelia. To nikoho nie nestálo.

„No vieš čo, chlapče, hovoril ďalej neznámy strýc v dobrej nálade, „nehovorím to preto, žeby za to dačo chcel. To nie. Ale mám tie deti — potrebuje to prípravu do sveta, rád bych dal jedného chlapca do Pešte na štúdie. A tak si myslím, jestli by si mal kúsok miesta pre neho. Chlapec mnoho nepotrebuje. Na knihy mu dám, školu zaplatím, periny si privezie — a čo zje a vypije, to ti nahradím: všetky zemiaky, hrach a šušovicu, nejaký ten chlieb, uhorky, ovocia, v zime čo bude po zabíjaní, čerstvé a údené, na sviatky rybu — to všetko priveziem. A piatku za kvartier mesačne, čo? A dve vrecia múky na rok, súdok kapusty, a nepočítaných hláv kelu a kalerábu. Vieš, synku, počítam, že keď si ty u nás býval cez každé tie prázdniny, že sa teraz zase ty ujmeš môjho syna — a dáš na neho pozor.“

A strýc si oddychol z hlboka, keď mi dal na vedomie svoju žiadosť a svoje podmienky.

„V tom musí byť predsa nejaká mýlka,“ vybúšilo konečne zo mňa. „Ja som sa u nikoho nezdržoval cez prázdniny.“

„Synku, synku,“ hrozil prstom strýc; „ty si veľmi zabudlivý! Snád mi to riekneš, že som ťa ja nezaviezol na svojom voze do škôl do Pešte.“

„Veru nie, strýčko! Ja som prišiel sem po železnici.“

„Ale Ďurko rozepamätuj sa!“

„Ja som nie Ďurko! Ja som Vojtech!“

„Tvoj otec bol Ďurko a ty si tiež Ďurko!“ hovoril dôrazne neznámy strýc. „Ďurko Potočný!“

Vzchopil som sa.

„Poďte sem, pane!“

Chytil som „strýca“ za rameno a viedol som ho z chyže cez kuchyňu na chodbu.

„Čítali ste tuná tabuľku?“

„No, nečítal, odpovedal rozpačite „strýcik.“

„Čo tu teda stojí?“

„Synku“, usmieval sa strýc v rozpakoch vždy väčších, „mne to ide ťažko s čítaním — a na také tabuľky nie som zvyklý.“

„No hľa, tu stojí: Vojtech Závodský — a pán Ďurko Potočný býva tamto, v tých tretích dverách na pravo...“

Neznámy strýc potriasol hlavou, šiel zvolna pre svoju palicu a klobúk do chyže a vzmúc si ich obrátil sa ku mne ostýchave:

„Nemajte mi za zlé, človek sa v tej Pešti hneďky nevyzná. Ale to je pravda: zdalo sa mi hneď, že som nie na pravom mieste...“

Mne sa to ovšem tiež tak zdalo. Ale nikto z nás neotvoril v pravú chvíľu ústa a preto sme sa za hodinu držali za pokrevných.

Ypsilon.

CHÝRNIK.

Vysokí hostia v Budapešti. Počiatkom tohoto týždňa bavili sa v našom hlavnom meste vysokí hostia, ktorí boli prítomní vo Viedni na svatbe Orleánskeho princa Filipa s arcikňažnou Mariou Dorotou, dcérou arcikniežaťa Jozefa. Bola tu matka mladoženichova, parížska grófka so svojimi dvoma mladými dcérami, ďalej portugalská kráľovná, ktorá je sestrou mladoženicha. Vysokí hostia meškali tu niekoľko dní a obzreli si hlavné mesto, o ktorého peknom vyvíňovaní hovorili s veľkým oduševnením. Portugalská kráľovná odcestovala do svojej vlasti a

matka, parížska grófka do Alesúthu, kde novomanželia princ Filip a arcikňažna Maria Dorota trávia medové týždne.

Jej veličenstvo na cestách. Naša kráľovná Alžbeta odcestovala z Viedne do Mníchova na návštevu svojej dcéry arcikňažny Gizelly. — Kde strávi kráľovná zimu, dosavď nenie isté, ale má sa za to, že na ostrove Korfu, kde od niekoľko rokov zvykla zimovať.

Svatobné dary arcikňažny Marie Doroty Jako sme to minule boli sdělili, svatba arcikňažny Marie Doroty s princem Filipom Orleánskym odbavila sa za obvyklých slávností v dvornom chráme viedeňského Burgu. Z tejto príležitosti dostala manželka Orleánskeho princa početné drahocenné dary. Medzi inými dostala od francúzskych aristokratických dám diamantovú korunu, ktorá sa končí dohora v Ialiju. V Ialiji je veľký diamant. Túto korunu mala arcikňažna na hlave počas sobášu. Od bulharského panovníka Ferdinanda dostala arcikňažna z diamantov a rubínov zhotovenú Ialiju a od jeho manželky dostala malý strieborný stolík. Španielska kráľovná darovala arcikňažne bieločervený portugalský rád Lujsy. Od nášho kráľa dostala arcikňažna dva milióny zlatých venom.

Pamätná tabuľa na devinskom vrchu. Dňa 8. t. m. odhalili tabuľu zapravenú do devínskeho vrchu na pamiatku dokončenia regulovačných prác horného stoku Dunaja, ktoré sa boly pred dvanástimi rokmi započaly nástojením blahej pamäti ministra Gabriela Barossa. Ačpráve sa dokončenie prác a otvorenie nových kanálov neodbudlo s takými slávnosťami ako pri Oršove, predsa i tu bolo prevedené veľké dielo. I tu bolo treba ohromné množstvo skál pod vodou vystrieť a tieto na príhodné miesta odvozit, kde s nimi obložili brehy nových kanálov, aby boly pred vlnobytím chránené. Skál týchto bolo 80 miliónov metr. centov, pomimo toho ale vyzdvihli z Dunaja 12 miliónov kubických metrov štrku vo váhe 192 miliónov metr. centov, ktorým potom vyplnili zavreté ramená Dunaja. Utraty celého regulovania vystúpily na 10 miliónov zlatých, za to ale Uhorsko hrdo poukázat môže na to, že má celý Dunaj zregulovaný, tak že od Devína až po Oršovu sa teraz lode pri bársjakom stave vody bez prekážky plavít môžu.

Duell medzi Kossuthom a Ugronom. Bývalý krajinský vyslanec Gabriel Ugron bol kortešovať za svojho priateľa Franca Simu v Szentesi a tam vo svojej reči pripomenul i Franca Kossutha, načo sa ozvalo dakoľko éljenov. Ugron bol na to v najväčšom rozčúlení zvolal, že kto rád má psa od zadku hryžúceho, ten nech len éljenuje! Následkom tejto urážky vyzval Franc Kossuth Ugrona na súboj. Súbojili na šable. Pri treťom srazení Ugron zatal šablou do pravej ruky Kossuthovej, načo bol súboj zastavený, lebo Kossuth pre záduh nebol schopný ďalšieho boja. Rana dlhá asi 10 centimetrov, pritom všetkom je natoľko ľahká, že Kossuth ešte v ten deň predsedal na schôdzke svojej strany. Ugron po súboji podal pravicu Kossuthovi rieknuv, že ľutuje, že sa záležitosť musela vybaviť šablou. Kossuth bez slova podal ruku Ugronovi.

Šťastní dedičia. Neočakávané šťastie potkalo rodinu Kámovskú, žijúcu v biharskej obci Derecske, ktorej jeden člen ešte roku 1860. odišiel do Rumunska tak, že o ňom jeho rodina od tých čias nič nepočula. V Rumunsku si nadobudol obrovský majetok, nedávno zomrel a majetok, ktorý je hoden asi sedem miliónov zlatých, prešiel na železničného konduktora Martina Káma v Derecske a na manželku kolára Jana Wébera, ktorá je sestrou Martinovou. Úradný časopis teraz vyzval šťastných dedičov, aby prevzali svoje veľké dedičstvo.

Vyznačení vystavovateľa. Strieborné medaile, ktorých bolo rozdano 200 kusov, medzi inými dostali nasledovní vystavovatelia: Rudolf Haltenberg majiteľ fabríky v Iglove, Maria Hollósy, učiteľka domáceho priemyslu v Cifferi, Juraj Laczko, majiteľ garbiarskej fabríky v Lipt. Sv. Mikuláši, Imrich Madách statkár v Šuranoch, Ferd. Mitták pestovateľ liečebných rastlín v Skalici, Ladislav Nomárkay pestovateľ v Zlatých Moravciach, Lesníctvo mesta Prešporoku, Hlavné prenajímateľstvo šaštínskeho panstva v Nitre, Šarišský hospodársky spolok, Michal Szártory pestovateľ v Skalici, Podnik tatranského domáceho priemyslu a iní.

Zima a sneh. Z horných strán našej vlasti prichodia chýry o snehu, ktorý už pokrýval Kárpáty. Tu v Budapešti je počasie ešte len studené ale jako z Máramaró-Szigetu, Dolného Kubína, a z Kremnice oznamujú, tam že už padal sneh, a v Kubíne už pokrýval aj polia. — Z Lvova oznamujú snehové fujaky.

Kofko ľudí navštívilo milennárnu výstavu. Milenniumovú výstavu navštívilo od 2. mája do 31. októbra 2.928.946 osôb, ktoré vstúpili s dennými platenými vstupenkami. V tomto počte nie je ešte počet navštevovateľov z posledných troch dní, a tak možno rieciť, že výstavu navštívilo vyše troch millionov ľudí. V tento počet nie sú však vpočítaní tí, ktorí mali permanentné, slobodné a slúžobné vstupenky a tí, ktorí počas veľkého návalu obecnstva prišli na výstavište s obídením počítacích strojov. Dľa mesiacov počet navštevovateľov deli sa nasledovne: v máji navštívilo výstavu 461.733, v júni 655.835, v júli 459.412, v auguste 447.342, v septembri 478.860, v októbri 435.664 osôb. Najviac osôb navštívilo výstavu dňa 7. júna (62.267) navštevovateľov s dennými platenými vstupenkami a najmenej navštevovateľov bolo 16. októbra (3806 s dennými platenými vstupenkami).

Chcel zabezpečiť svojich bratov. Jeden delostrelecký kapitán vo Viedni menom Löwenthal poistil u viacej assekuračných spoločností svoj život v prospech svojich dvoch bratov na 300.000 zlatých, udajúc poisťujúcim spoločnostiam, že je svojím bratom toľko dlžen a keď uplynul termín, po ktorom poisťujúce spoločnosti vyplatia poistený obnos i na prípad samovraždy, sa zastrelil. Bratia chceli vyzdvihnúť poistených 300.000 zlatých, ale jedna z assekuračných spoločností dala bratov Löwenthalcov zatknúť a zároveň podala proti nim trestné oznámenie, lebo že Löwenthalovci, ponevác sú chudobní, nemohli svojmu bratovi požičať 300.000 zlatých a tak že dlžobné úpisy falšovali. Iné spoločnosti poistený obnos v smysle svojich stanov vyplatia.

Odhalenie sochy. Sochu 48-ického generála Klapku odhalia v Komárne dňa 15. novembra predpoludním o 11. hodine.

Poistenie proti prílišnému šťastiu rodinnému. Ponevác dvojčatá už príliš často bývajú pokladané za nešťastie rodinné, odhodlala sa ktorási podnikavá poisťujúca spoločnosť prijímať poistenia „na prípad dvojčiat.“ Poplatok za poistenie obnáša raz navždy 200 korún a keď sa dostaví „pohroma,“ majiteľ assekuračnej police obdrží 5000 korún. Rozumie sa samo sebou, že si musí spoločnosť počínať opatrne, lebo vo mnohých familiach bývajú dvojčence dedičné.

Ženski hasiči. Ženský oddiel hasičského sboru sriadili si občania Bischergu v Nemecku. Teraz asi 35 „hasičov“ čítajúci sbor neunavne sa cvičí a nechýbuje pri žiadnej verejnej slávnosti. Hasičky sú veľmi hrdé na svoje odznaky a jako dodáva berlínsky časopis — zaprisahaly sa, že nevydajú sa za nikoho iného než za

— hasiča. Dost možno teda, že celá vec nenie vlastne ničím iným než jakýmsi novým druhom — nabídnutia k sňatku pre hasičov.

Báli sa vojny. Od jedného pluku talianskeho, ktorý ležal v Tirano, ušlo deväť vojakov na švajciarsku pôdu v strachu, že ich pluk pošlú do Abyssinie. Jeden dôstojník šiel za nimi a ich aj našiel v jednej kréme, ale ich nemohol zatknúť, lebo boli už na švajciarskej pôde. Usiloval sa ich teda pekným slovom nahovoriť k návratu ale vojaci boli opatrní a neposlúchli radu officierovu.

Smelý študent. Jeden londýnsky žiak menom Stup podujal sa na to, že pešo obíde svet. 31. júla minulého roku vydal sa pešo z Mníchova a prejdúc západnú časť zeme pochodil i cez Asiu a Ameriku a teraz na zpiatočnej ceste nachodí sa už v Londýne. Žiak zozbral dosavád dvanásť párov obuvi. O svojej ceste napíše knihu.

Obkrádanie kostolov. Obkrádanie kostolov na horných stranách našej vlasti, zdá sa, je teraz na dennom poriadku. Bezbožní ľudia spáchali dve svätokrádeže, bez toho, aby ich bola dosavád ruka spravodlnosti zasiahla. V obci Görömböly neďaleko Miškoveca jednu z pomínujúcich nocí vlámali sa zloději do tamojšieho katolíckeho kostola a pokradli veľmi mnoho cenných kalichov a zlatých a strieborných vecí a v Miškoveci hneď na to tiež obkradli jeden kostol. V Miškoveci chytili istého Michala Pohancsika o ktorom myslia, že je on jeden z členov bohaprádznej bandy.

Následky opilosti. V obci Sajó-Kaze opilí šuhajci v kréme sviedli takú bitku, že prišli žandári zaviesť poriadok. Keď žandári prišli, rozohnení šuhajci oborili sa na nich a jeden žandár Jána Polonyiho tak pichol bodákom do prs, že mu cez chrbát von vyčnieval. Šuhaj sa nachodí medzi životom a smrťou.

Novomódne assekurovanie. Na inom mieste sdeľujeme, že jedna poisťujúca spoločnosť prijíma assekurácie proti prílišnému rodinnému šťastiu; na ten pád totiž, keď sa manželom narodí dvojčička, vyplatí im poisťujúca spoločnosť 5000 korún. Zároveň jednému novo-yorkskému krémárovi napadlo, že svojich stálych hosťov dá poistiť proti následkom opilosti. Nie totiž proti bitke, ktorú v takom stave dostanú od svojich polovičiek alebo proti úrazom od stien, ale na ten pád, že keď jeho ctených hosťov stihne tá nehoda že sa pri návrate do domu zadravnú do polície, po zaplatení týždňovej taxy zaokryje on pravotné trovy, pokuty, chovu pre uväzneného atď.

Dávajme si pozor na peniaze. Zo Sátoralja-Ujhelyu oznamujú, že na celom Hornom Uhorsku obzvlášť ale v zemplínskej stolici je veľmi mnoho falšných piatok a desiatok v obeh. Bankovky sú veľmi dobre napodobené a preto s najväčšou pozornosťou treba prijímať tieto bankovky. Žandári a polícia spojenými silami stopujú falšovateľov peňazí.

Nenadala smrť. V Dubline našli dra Wynné anglického biskupa od fary na niekoľko krokov mŕtvého. Biskup chcel zavolať lekára ku ťažko nemocnej svojej manželke a sotva vykročil z domu zomrel. Krátko potom zomrela i jeho manželka.

Grécke a srbské dievčatá v tureckých harémoch. Z Belehradu oznamujú, že jeden carihradský šejk tieto dni pomocou svojho sluhu dal ukradnúť tri popredné grécke dámy pre svoj harém z gréckej štvrti Carihradu, Avšak ukradnuté dievčatá sotva ostanú dlho v haréme. lebo Grécko už porobilo kroky ohľadom ich vyslobodenia. V Moravici, v starom Srbsku, jeden mohamedán tiež ukradol jedno pekné, mladé kresťanské dievča a keď vrchnosť vydanie dievčata žiadala, turek to odoprel,

lebo dievča z vlastnej vôle prestúpilo na mohamedánsku vieru. Behom mesiaca toto už dvanásť dievča ukradli.

Melanchtonov dom. Dňa 16. februára roku 1897. oslavia v Brettnie 400-ročné narodeniny oduševneného priateľa Lutherovho Filipa Melanchtona. Mesto rozhodlo, že na pamiatku Melanchtona postaví v gótskom štíle dom, ktorý nazve domom Melanchtonovým. Dom bude zároveň múzeom reformácie a uložia tam sochy a obrazy osobností, ktoré hraly významnejšie úlohy v dobe reformácie. Trovy na pamätný dom vypočítané sú na 170,000 mariek, ktoré chcú zbierkou zapatriť.

Nebezpečné drevo. Jeden cestovateľ objavil v Mexiku zvláštny strom. Drevo tohoto stromu, ktorého meno je: Palo bravo, obsahuje takú jedovatú šťavu, že keď táto v bársjak malej miere dostane sa do krve, celé telo od nej opuchne. Rovná sa tedy šťave stromu Upas v Jave. Domoródcí hovoria, že tí, ktorí si pospia v tóni stromu Palo bravo na druhý deň tak opuchnú, že ich ani poznať nemožno. Na šťastie znajú aj protijed proti šťave tohoto stromu, ktorým behom šiestich dní vylieča nemocných.

Cigary kráľovnej. Anglická kráľovná nenávidí fajčiarov a predsa potrebuje ročne tisíce kusov cigár zvaných Vuelto-Abajo, ktoré zvlášť len pre ňu hotujú. Rozumie sa, tieto voňavé cigary určené sú len pre hosti kráľovnej. Sú tak drahé, že ešte aj na ostrove Habana po tisícoch ich kupujú, každá cigara stojí dva zlaté 50 krajciarov. Robotníci, ktorí tieto cigary robia, za zhotovenie každého kusu takej cigary dostanú 75 krov pláce, lebo každý list dohánu osobite musia vyhľadať a s najväčšou pozornosťou skrútiť. Túto prácu zvykli sveriť na najstarších a najšikovnejších robotníkov, ktorým je táto práca opravdovou zlatou baňou. I s najväčšou pozornosťou vedia zhotoviť denne do 30 cigár a tak si zarobia i 25 zlatých za deň. Tieto cigary uložia do nepriedušných sklenných cievk a tak ich zachránia od zkazy.

Dieťa hralo sa s hadom. Zajímavý prípad udal sa nedávno blízko severoamerického mesta Indianopolis. Istá pani Falkenburgová svoju dvaročnú dcérku nechala v záhrade sa baviť a keď prišla onedlho pre ňu, s úžasom spozorovala, že dieťa hladká hlavu obrovského hada, známeho pod menom „blne račer“, ktorý bol otočený okolo neho. Netreba opisovať strach matky, ktorá na to bez všetkej rozvahy odtrhla hada od dieťaťa. Had bol týmto podráždený a ovinul sa okolo Falkenburgovej, avšak krikom privolaní hada zabili prv, než by ju bol uštipol. Had bol dlhý šesť stôp. Je to jeden najväčší z hadov, ktoré tam kedy videli. Jak dlho bolo dieťa hadom oto-

čené a jak dlho sa s ním hralo, nevedno. Je div, že dieťa neuštipnul.

Somár ako svedok. Sotva sa udal kde taký prípad, žeby boli „povolali“ somára za svedka k súdu, ako sa to udalo nedávno v Liverpoole. Udanie, pravda, nemohli od neho žiadať, ale prípad bol nasledujúci: Jeden človek kúpil toho somára a udal pred súdom, že ho odpredávateľ somára oklamal, lebo že je somár úplne slepý. Sudca, pred ktorého pravota prišla, cele správne, tak rozhodol, že o zraku neprítomného štvornožca nemôže súdiť a nariadil, aby bol „svedok“ predvedený. Splnenie rozkazu bolo trochu ťažké, lebo súdna sieň je na prvom poschodí a somára rozčulil prípad natoľko, že ustavičným i-á preveral i hlas advokátov. Sudca konečne tak rozhodol, že somár trpí na „nevyliciteľnú krátkozrakosť“ a pokonávaniu bol koniec. Teraz však nastala nová ťažkosť, lebo somár nechcel odísť od lavice svedkov a trvalo dlhý čas, pokým ho nejako vyvliekli na ulicu.

KU OBRÁZKU.

Malá gazdina.

I tu jeden z výjavov, jaké sa často odohrávajú v domácnosti. Malá Marienka už teraz so všetkých svojich síl chce sa stať hodnou a po ruke byť svojej starostlivej mamičke, ktorá má plné ruky práce okolo varenia obedu a nedostávalo sa jej času pozrieť kuru, ktorá bola podsadaná. Marienka i so svojou malou sestričkou s veľkou zvedavosťou čakaly okamih, kedy najdu v hniezde kurčatá a konečne dožily sa tej radosti. V hniezde „cípaly“ malé kurčatá. Úmysel prekvapenia matky hneď sa zrodil a Marienka pokladúc do zásterky svojej sestričky malé kurčatá, priniesly ich ukázať dobrej mamičke. Jaké to prekvapenie pre matku od svojich dieťok. Jaká to radosť pre malú dcérušku mať malé kurčatá v zásterke!?

K OBVESELENIU.

Nevie viac napočítať.

Svokra: Pán kmotor, teraz ma vy musíte zastať! Včera mi povedal môj zať, že 99 diablov a jedna svokra je dohromady 100.

Kmotor (po dlhšom premýšľaní): To vás ja veru nijak zastať nemôžem, pani kmotra, lebo 99 a 1 je 100 a ja tiež viac nemôžem napočítať!

Budapešťianska bursa a úradným značením cien dňa 11. novembra.

Obilie	Jakosť dla.bekt.	Za 100 kilogr.		Cenne papiere	Peniaze	Tovar	Cenne papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	77-81	7.95	8.10	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	4030.-	4050.-
pešťianska	77-81	7.90	8.15	Uhorská zlatá renta 4%	122.00	122.50	Pešť. uh. kupec. b.	1170.-	1172.-
stoinobelebradská	77-81	8.00	8.20	Uhorské regálové úpisý 4 1/2%	99.50	99.55	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	7900.-	7920.-
Raž (lito)	70-72	6.60	6.70	Uhorské premiové úpisý	100.00	101.00	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	605.00	608.-
Jadmeň na krm.	60-62	4.00	4.40	Uhorská tiskovo-segedínska požička 4%	153.50	154.50	Záložné listy.		
na pátku	62-64	3.10	6.00	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl.	137.00	138.00	Uhorského pozem. úverkového ústavu 5%	101.00	102.00
na várku	64-66	7.50	8.80	Uhorské vyzávkové úpisý 4%	123.25	124.25	Uhorského úver. záložného ústavu 4 1/2%	100.50	101.00
Ovos	39-41	5.80	6.00	Spoločná požička v beľ. peniazoch 4 1/2%	103.25	104.-	Uh. úver. ústavu s premiou 4%	100.-	101.00
Kukulica	73	4.50	4.90	Žreby.			Peniaze.		
Prosno				Spolku „Jó sziv“	3.00	3.30	Cisársky dukát	5.67	5.72
Repica		11.00	12.50	Uhorského „Červeného kríža“	8.00	8.40	Dvadsať-frankovník	9.52	9.55
Dateľinové semá, luc.				Rakúskeho	18.00	18.20	Nemecká ríšska marka	58.70	58.90
Svínska masť pešťianska		56.-	57.-	Bazička	6.00	6.30	Striebro		
vidiecka									

Knižtlačiareň Viktora Hornyánszkého v Budapešti.